

صنعت و معدن کشور در مسیر توسعه

محسن خلیلی
تیر ماه ۱۳۸۷

به مناسبت بزرگداشت روز صنعت و معدن سال ۱۳۸۷
تهیه شده برای همایش "نوآوری و شکوفایی و
اثر آن در صنعت و معدن".
۱۰ تیرماه ۱۳۸۷

صنعت و معدن کشور در مسیر توسعه

به مناسبت بزرگداشت روز صنعت و معدن سال ۱۳۸۷

محسن خلیلی - ۴ تیر ۱۳۸۷

بسمه تعالی

مقام محترم ریاست جمهور

وزیر محترم منابع و مقامات ارجمند

کارآفرینان، صنعتگران، معدنکاران و میزبانان گرامی

با سلام و تبریک روز صنعت و معدن اجازه می خواهم عرایض خود را به استحضار برسانم.

از زمانی که موضوع صنعتی شدن کشور به عنوان یک عامل محوری در دستیابی به توسعه مستمر، مورد پذیرش کلیه ارکان توسعه به ویژه مسئولان کشور، قرار گرفت و بدنبال آن منابع مناسب و مساعد برای توسعه صنعتی اختصاص یافت، رشد صنعتی کشور دو رقمی شد و توسعه قابل ملاحظه ای در این بخش اقتصادی به وقوع پیوست. اما با تدوین افق ۲۰ ساله کشور و در کنار آن چشم انداز صنعت و معدن با اهداف کیفی و شاخص های مهم کمی، ما را بر آن داشت تا برای دستیابی به آن اهداف و شاخص ها، سرعت و شتاب خود را در انجام فعالیت ها و اقدامات استراتژیک افزایش دهیم. رشد ۱۱/۲٪ ارزش افزوده بخش صنعت و معدن، رشد متوسط ۱۸ درصدی در سرمایه گذاری ثابت، دستیابی به رشد ۲۵ درصدی تولید ناخالص داخلی در صنعت، رشد صادرات صنعتی به مقدار ۱۴/۸٪ و افزایش سهم صادرات کالا با فناوری پیشرفته از ۲ به ۶ درصد، از جمله شاخص هایی کمی است که می بایست در اجرای برنامه های توسعه صنعتی بدانها توجه نمود. از طرفی موضوعاتی که به عنوان اهداف کیفی در چشم انداز ۲۰ ساله در نظر گرفته شده است، شامل موارد زیر می باشد:

◆ جهت گیری توسعه صنایع بر اساس مزیت های ارزش افزوده و رقابتی و افزایش ظرفیت صادراتی.

◆ تکمیل زنجیره ارزش افزوده صنعت با حفظ قواعد و شاخص های رقابت پذیری در عرصه جهانی.

◆ نفوذ دادن فناوری های پیشرفته در بخش صنعت و معدن و ایجاد صنایع مبتنی بر فناوری های پیشرفته

◆ جذب، توسعه، ارتقاء و توانمندسازی فناوری با تکیه بر ایجاد توان طراحی صنعتی در بخش های طراحی، مفهومی، پایه ای و تفضیلی.

از طرفی سال ۱۳۸۷ از سوی مقام معظم رهبری سال نوآوری و شکوفایی نامیده شده است که انتخاب داهیانہ این رویکرد، بستر مناسبی برای تحقق چشم انداز ۱۴۰۴ می باشد. بنابراین برای تحقق ارشاد سازنده مقام معظم رهبری و عملیاتی شدن چشم انداز کشور، لازم است یک راهبرد مشخص در زمینه نوآوری و شکوفایی صنعتی تدوین شود و چنانکه به موازات آن، قابلیت های محوری خود را در جهت بکارگیری فناوری های نوین افزایش دهیم، می توان امیدوار شد که توسعه صنعتی در راستای چشم انداز ۲۰ ساله محقق شود.

وزارت صنایع و معادن در دی ماه ۱۳۸۶ گزارشی با عنوان "بررسی راهکارهای ارتقای ارزش افزوده بخش صنعت و معدن" ارائه نمود که در آن گزارش، چهار محور برای ارتقای ارزش افزوده پیشنهاد شده است. هرگاه حاصل آن گزارش مورد استفاده قرار گیرد و مشارکت کلیه ذی نفعان در تدوین و پیاده سازی راهبرد مورد نظر عملی گردد، می تواند آثار بسیار ارزشمندی را برای توسعه صنعتی داشته باشد.

مشخصه هایی که راهبرد مورد نظر می تواند دارا باشد، به صورت خلاصه شامل موارد ذیل است:

- ◆ طراحی و پیاده سازی سیستم نوآوری و انعکاس آن در صنایع کشور نیازمند مشارکت کلیه عوامل و ارکان نوآوری در توسعه صنعتی است.
- ◆ مهمترین ویژگی که باید دولت در این رویکرد داشته باشد، سیاست گذاری در جهت ایجاد فضای نوآوری در صنایع و ایجاد توازن میان ضرورت ها و اولویت های سیاستی در حوزه های مختلف نوآوری می باشد.
- ◆ ایجاد چشم انداز مشترک در بخش نوآوری و فناوری های نوین می باید در دستور کار کلیه ذی نفعان قرار گیرد.
- ◆ مهارت ها و دانش پایه لازم برای سیاست گذاری نوآوری در میان ذینفعان مختلف ایجاد و فراهم گردد.
- ◆ یک رویکرد استراتژیک افقی به سیاست گذاری نوآوری از طریق ایجاد شوراهای فرابخشی ملی بوجود آید.
- ◆ در جهت اندازه گیری و ارزیابی عملکرد سیستم نوآوری، برنامه های اجرایی به همراه ایجاد سیستم های پایش و گزارش دهی تدوین و اجراء گردد.
- ◆ ایجاد و توسعه فصل مشترک واقعی میان بخش های خصوصی و دولتی و سایر ارکان ایجاد کننده نوآوری ضروری می باشد.
- ◆ بهینه کاوی و استفاده از تجارب دیگران به ویژه در حوزه ی تحقیق و توسعه بکار گرفته شود.
- ◆ نوآوری در سایه سرمایه گذاری های هنگفت حاصل می شود. بنابراین برای ایجاد نوآوری و خلاقیت باید به این موضوع توجه ویژه نمود.
- ◆ لازمه توسعه صنعتی و اقتصادی کشور این است که نگاه های صنعتی به جای "تولید محوری" بودن، "دانش محوری" را در صنایع خودشان نهادینه کنند و از طریق ایجاد دانش، سرمایه انسانی خود را ارتقاء دهند.

◆ در ساختار نوآوری کشور باید جایگاه شبکه تامین و مشارکت آنها در ایجاد نوآوری مورد توجه قرار گیرد.

◆ نهادهای نوآوری می بایست تامین مالی شوند.

◆ در امر نوآوری باید به مالکیت معنوی توجه جدی نمود چراکه در غیر این صورت نوآوری دستخوش تاراج می گردد.

◆ در سیستم یکپارچه نوآوری توجه به ایجاد سامانه‌ی ملی اطلاعات فناوری ضروری می باشد.

◆ در سیستم یکپارچه نوآوری، برنامه و استراتژی های مشخصی برای افزایش روابط ارگانیک و هدفمند و در عین حال موثر بین دانشگاهها، صنایع، و مراکز تحقیقاتی در نظر گرفته شود.

◆ سیستم های مالی و اعتباری کشور باید به گونه ای هدایت شوند که در ترغیب نوآوری پیشقدم شوند.

◆ فعالیتهای نوآورانه نسبت به سایر فعالیتها پر هزینه تر و بازدهی آن در یک زمان طولانی تری می باشد. بنابراین توجه به این امر در فرآیند نوآوری صنعتی ضروری می باشد.

◆ ضروری است در توانمند سازی نیروی انسانی در جهت نوآوری صنعتی گام های موثری برداشته شود.

◆ ایجاد اتاق های فکر با گرایش نوآوری در صنعت و معدن بسیار حیاتی می باشد.

سخن آخر اینکه، چنانچه به نوآوری رویکردی یکپارچه همراه با مشارکت کلیه ذی نفعان و در نظر گرفتن اقدامات پیشنهادی فوق الذکر باشد، می توان به آینده نوآوری و بهره گیری از فناوری های نوین در صنعت و معدن امیدوار شد.

